

SUVERENE STATIVHØYTTALERE

Svenske Reidar Persson har laget fantastiske høyttalere i 40 år. Han har åpenbart ikke tenkt å slutte med det.

Tekst og foto: [Roy Ervin Solstad](#)

Med base i den bohuslänske skjærgården kunne strengt tatt både Reidar Persson og hans Respons-høyttalere vært norske, hadde vi ikke mistet det til Sverige etter freden i Roskilde i 1658. Da hadde Bohuslän vært norsk i over 600 år.

Ute på øya Tjörn midt mellom Uddevalla og Gøteborg har Persson bygget sine høyttalere, og mange vil nok kjenne til hans pyramideformede høyttalere, Respons Grand. Den gamle nestoren i den norske hifi-pressen, den nå pensjonerte legenden Knut Vadseth, hadde lenge Respons Grand som sine referansehøyttalere. De av oss som var så heldige å få et besøk i stua til Knut, hadde ikke store problemer med å skjønne hans begeistring for de høyttalerne.

I dag har Respons kun to høyttalere i sortimentet. Magna Musicum, som designmessig ligner veldig på de gamle Respons Grand-høyttalerne, og de nye stativhøyttalerne Respons Ratio Auream. I tillegg har Persson utviklet signal- og høyttalerkabler, samt et lekker hifi-rack.

Ratio Auream

Ved første øyeblikk, ser ikke stativhøyttalerne så veldig spesielle ut. De ligner på veldig mange to-veis stativhøyttalere. Kabinettet har ikke en eneste avrundning eller uparallele sider, og dome-diskanten og 5,5-tommers basselementet ligner i hvert for utrente øyne på veldig mye annet. Kanskje med unntak av filten som omgir diskanten.

På baksiden sitter skikkelige terminaler for signalwire tilkobling og en liten bassrefleksport.

Så hva er det som gjør at disse høyttalerne koster nesten 60.000 kroner når de kan ligne på høyttalere til under en tidel?

Svaret er faktisk veldig enkelt. Reidar Persson har ikke spart på noe når han har laget disse høyttalerne, annet enn størrelsen. Det er de beste elementene, de beste terminalene, de beste delefilterkomponentene og det beste kabinettet Reidar Persson kan lage. Det trenger ikke nødvendigvis bety at det er de dyreste delene, men de delene som Reidar Persson mener gir den beste lyden.

Selve kabinetter er dobbelt, med et dempeskikt mellom de to lagene. Ytterst er det ekte valnøttfiner, og det er brukt mye tid og kunnskap på den innvendige dempingen.

Diskanten kan kanskje se vanlig ut, men det er en Scan Speak i beryllium, og delefilteret er 24dB med tinnfolie i diskanten. Bass- og mellomtoneelementet kommer fra SB-Acoustics, og er på 5,5 tommer. Innvendig er det teflonisolert internkabling i beste kobberkvalitet, og terminalene er Cardas i Rhodium.

Likevel er det nok kanskje jobben Persson har gjort for å justere lyden til å bli best mulig, som imponerer mest. Fra 30.000 hertz og nedover leverer de så godt som fullstendig paddeflatt frekvensmessig. Pluss/minus én desibel er ekstremt imponerende, og det endrer seg faktisk ikke før man kommer under 50 hertz. Det finnes ganske mange som skryter av pluss/minus tre desibel. Disse høyttalerne har lagt lista langt høyere.

Oss nerder vil jo smile ekstra fornøyd av at målene på frontbaffelen følger det gyldne snitt, og de som kan litt latin har vel også plukket opp at Ratio Auream betyr nettopp det.

Det store filtområdet rundt diskanten gjør at lyden ikke blir reflektert fra frontbaffelen i like stor grad som om hele frontbaffelen var med hard overflate. Spredningen både i høyde og bredde

er såpass at lyden ikke mister verken klang eller detaljer verken om man løfter hodet høyt over diskant høyde eller langt utenfor sweetspot. Hos meg låter dette bra selv ute på kjøkkenet.

Respons anbefaler ganske kraftig innvinkling, slik at man akkurat ser yttersidene av høyttalerne. Jeg har forsøkt med ulike plasseringer, men det viser seg at Persson vet hva han snakker om.

Særlig vanskelige å plassere er de heller ikke, men selv liker jeg høyttalerne godt ut på gulvet, og jeg føler ikke at jeg mister noe basstrykk ved en slik plassering.

Høyttalerne er ingen tung last for forsterkere. Det selv om 83 dB følsomhet egentlig burde tilsi at de trenger en del kraft for å synge ordentlig. Det jeg hra hørt, viser imidlertid at man ikke skal se seg blind på tall. 83 desibel følsomhet gjelder nemlig for hele frekvensområdet, og siden ikke går under fire Ohms impedanse, betyr enklere last. Det er nemlig store dipper i impedansen som gjør at forsterkere sliter. Enkelte elektrostathøyttalere kan variere helt ned under 1 Ohm. Da trengs det virkelig krefter for å holde orden på elementene. Nå vil nok noen argumentere med at med 83dB følsomhet på forsterkeren, så trengs det likevel krefter for å kunne spille høyt. Det er for så vidt riktig, men husk at på desibel-skalaen får du dobbelt så opplevd lyd med bare tre desibels økning. Jeg ville nok uansett

unngått de svakeste rørforsterkerne, men det er likevel et matematisk faktum at forer du Ratio Auream med en forsterker på drøyt 30 watt i 8 Ohm, vil høyttalerne kunne levere 100 desibel lyd ut kontinuerlig, siden de er på 40hm. 100 desibel er høyt. Det er omtrent som å stå ved siden av en som arbeider med et trykkluftbor. Likevel er det jo greit å ha litt ekstra å gå på når det gjelder kraft fra forsterkerne, for 100 desibel vil jo uansett være å kjøre en slik forsterker på full måkings. Jeg tror likevel de aller fleste vil oppleve at fra 35-40 watt og oppover, også vil gi mer enn nok headroom til å spille så høyt man måtte ønske på Ratio Auream.

Lyden

Det er selvsagt fysiske begrensninger for hva en såpass liten høyttaler er i stand til å flytte av luft, men når jeg setter på Seeya med Deadmau5 begynner jeg jammen å lure på om ikke Persson har gitt de fysiske lovene en real kilevink. Det er et så voldsomt skyv i disse høyttalerne at jeg et øyeblikk lurer på om jeg hører rett. Det er faktisk nesten på «blafre i buksebena»-nivå, og jeg blir bare sittende å smile. Selv om tung, rytmisk musikk ikke burde være favorittmusikken til små stativhøyttalere, så låter det så glimrende at jeg finner fram enda mer av samme typen musikk.

Jeg innser jo at de ikke spiller spesielt dypt, men de tar igjen med en ekstrem dynamikk i hele frekvensområdet. En runde med Jascha Heifetz sin plate Heifetz Concertos på Living Stereo sacd, fikk meg til å hoppe i sofaen. Det var et smekk i orkesteret som nærmest fikk hjerte mitt til å hoppe over et slag. Det er faktisk noe av den mest imponerende dynamikken jeg har hørt, nesten uansett høyttaler. Å få det i en så liten kasse med så små elementer er rett og slett sjokkerende.

Det morsomme er at selv når høyttalerne nærmer seg sin nedre grense, mister ikke høyttalerne noe av denne dynamikken. Ikke oppløsning heller, for den saks skyld. Det er massevis av detaljer.

Nå skal det ikke underslås at på en del bassfattige innspillinger kan det høres litt puslete ut. Da får ikke høyttalerne noe hjelp. På andre innspillinger, som for eksempel Dig med Boz Scaggs høres Ratio Auream nesten ut som en gulvstående høyttaler. Hadde noen sagt til meg at de spiller bass til godt under 40 hertz på den plata, hadde jeg ikke protestert.

Den sprell levende spillestilen fortsetter oppover i mellomtonen og diskanten, og det samme gjør evnen til å gjengi musikkens myriader av ulike klangfarger. Stemmer og instrumenter låter så naturtro at det er en fryd, og oppover i diskanten er det massevis av energi, detaljer og luft.

Lydbildet er digert i både dybde og bredde, og ultrapresist. Klangmessig er de utrolig godt balanserte. Det er ingen slagside hverken nedover eller oppover.

SPESIFIKASJONER:

- **Type:** To-veis bassrefleks
- **Frekvensrespons:** 50-30.000 hz (+/- 1 dB)
- **Impedanse:** 4 Ohm
- **Følsomhet:** 83 dB
- **Diskant:** Scan Speak beryllium
- **Bass-/mellomtone:** 5,5 tommer fra SB-Acoustics
- **Terminaler:** Cardas Rhodium (singlewire)
- **Størrelse:** 32 x 19 x 21 cm (HxBxD)
- **Vekt:** 8 kilo per stk.
- **Finish:** Matt valnøtt

Er det da absolutt ingenting å pirke på med disse høyttalerne? Joda, for selv ikke Reidar Perssons kreasjoner vokser helt inn i himmelen. Bare nesten. Høyttalerne er nemlig nådeløse når det gjelder dårligere innspillinger. På gode, er det rett og slett helt fantastisk. Høyttalerne avslører derimot feil både i innspillinger og andre steder lydkjeden nesten brutalt. En del 80-tallsinnspillinger høres akkurat så grusomme ut som de faktisk er. Ratio Auream gjør ikke en gang et lite forsøk på å glatte over elendigheten. Man kan jo nesten lure på hva lydteknikerne holdt på med når de rattet en ellers fantastisk plate rent musikalsk som Sparkle In The Rain med Simple Minds. Det er ikke det at denne plata noensinne kommer til å låte bra, men det finnes helt klart høyttalere som får den til å låte mindre fælt. Jeg prøvde for øvrig tittelsporet på Metallicas «St. Anger» også, men angret etter 15 sekunder. De som har miksa og mastra dette lydmesseige makkverket burde vært straffet med å høre Roland Cedermark sine trekkspill-coveret på repeat tre døgn i strekk på et par gamle Cerwin Vega med blåste diskantere.

Så hvis du hører på musikk som trenger et par litt tilgivende høyttalere, er definitivt ikke Respons Ratio Auream høyttaleren for deg. Om det noensinne har vært sant at «shit in» betyr «shit out» så er det med disse Respons-høyttalerne. Skylda skal derimot ikke Reidar Persson og Respons-høyttalerne ha, til tross for at de er kresne på «maten». Klag til dem som har laget platene.

Gevinsten er nemlig enorm når du gir dem gode innspillinger. Da er det nesten ikke grenser for hvor bra det blir. Sjekk for eksempel ut Youn Sun Nah sin siste plate «Immersion». Eller den siste plata til Katie Noonan, «The Sweetest Taboo». Det er ståpels fra første sekund. Da viser høyttalerne hvor magiske de kan være.

Konklusjon

Nådeløst avslørende høyttalere som kan gi musikalske og lydmesseige opplevelser man knapt skulle tro var mulig fra så små høyttalere. Disse fortjener gnistrende elektronikk og ditto innspillinger. Da er de rett og slett helt fenomenale.

VI LIKER:

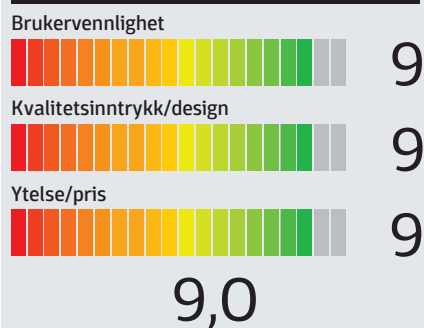
- Utrolig god bass
- Stort og presist lydbilde
- Ekstremt dynamiske

VI LIKER IKKE:

- Spiller selvsagt ikke den dypeste bassen
- Lite tilgivende overfor dårlige innspillinger
- Noen vil synes nesten 60.000 kroner for høyttalere uten dypbass er dyrt

STEREO+ MENER: Ekstremt imponerende stativhøyttalere.

KARAKTERER

Respons Ratio Auream

PRIS: Kr. 59.000,-
IMPORTØR: Andervik Audio
LINK: www.andervikaudio.no